

keszti: Mitrovics Gyula. Megjelenik minden héten egyszer. Előfizetési ára: egész évre 5 frt. Protestans pap. Gyakorlati szakközlöny. Szerkesztik és kiadják: Lágler Sándor ev. pap és Kálmán Dezső ev. ref. pap, Kölesden Tólnavm. Megjelenik havonként 2—3 iven: Előfizetési ára: egész évre 4 frt. Magyar protestans egyházi és iskolai figyelő. Szerkeszti és kiadja Czelder Márton F. Bányán. Megjelenik minden hónapban egyszer. Előfizetési ára: egész évre 4 frt. Gyakorlati biblia magyarázatok. Szakfolyóirat. Szerkeszti és kiadja Garzó Gyula, a békésgyomai ref. egyház egyik rendes lelkipásztora. Megjelenik minden hóban egyszer. Előfizetési ára: egész évre 4 frt. Ker. Magvető.

## K Ü L Ö N F É L É K .

**A Richmond Anna tanári szék alapja állandósítva!** — e kedves ujságot közli Kovács János barátunk Amerikából. Kovács a saratogai conferentia után Richmond Anna gyermekeit meglátogatván Providence-ban, érdeklő tudakozódtak a magyar unitárius egyházi és nevelésügyi viszonyokról. S a látogatás eredménye az, hogy boldogemlékü édes anyjuknak a kolozsvári főiskolánál 1875-ben tett alapítványa kiegészítésére, hogy az állandó legyen, Richmond Walter felajánlott 5000 dollárt, Richmond Karolin 428-at, Richmond Helén 100-at, összesen 5528 dollárt, vagyis a mi pénzünk szerint 11056 frt, mi a korábbi alapítványokból fennmaradt összeggel a Richmond Anna tanári széket egyszersmindkorra biztosítja. E hirt hisszük, hogy hálával fogadja minden magyar unitárius. De szolgáljon az egyszersmind buzdításul arra, hogy egyházunkért és iskoláinkért, a mikora szükség és alkalom hozza, mi is teljes tehetségünk szerint áldozunk! Összeköttetésben megemlítjük, hogy Kovács barátunk missióját tovább folytatja az amerikai városokban, mert mindenfelé nagy érdekeltséget tanusítanak a magyar unitárius egyház és a magyar nemzet multja és jelene iránt.

**Fretwell János**, a magyar unitáriusok e melegkeblű barátja, mint épen most értesülünk, a napokban Budapesten volt. Mondanunk sem kell, hogy ottani barátaink kitünő fogadtatásban részesítették. Tiszteletére banquetet rendeztek s a szívélyesség minden kimondható jeleivel halmozták el. Ha valaki külföldi barátaink közül, Fretwell úr bizonyára megérdemli azt, mert ama rokonszenvnek és szeretetnek magvait, melynek gyümölcseit most aratjuk, Fretwell János apostolkodása vetette el a hetvenes évek közepén az amerikai nép szívében. Ő volt az, ki nekün: a Richmond Anna-alapot szerezte, s a Channing és Priestley tanári székek alapítását több ezer dollár gyűjtésével megindította. Fretwell ur most sem mellőzte a magosabb missiói célokat, a mint halljuk, megjelent az unitárius ekklezsia keblbi tanácsi gyűlésén és ott szép beszédet tartott. Éltesse Isten sokáig a derék férfit!

**Papi beköszöntések.** A szentgericzei papi állomást f. évi oct. 15-én Ürmösi Kálmán volt alsósiménfalvi pap, dolgozótársunk, kinek nevével többször volt alkalma olvasóinknak találkozni, foglalta el a hivek általános lelkesedése között. A szentgericzei szép templom zsúfolásig megtelt, a környékből is sokan jelenvén meg az ünnepélyre. A beigtató beszédet

Tiszt. Kelemen Albert esperes tartotta, mire következett a könyörgés és a fennebb közölt beköszöntő beszéd, mely, a mint értesítnek, a hallgatóság osztatlan tetszését — s méltán — érdemelte ki. A szentgericzei hitközségnek nagy volt az öröme, hogy oly jeles készültségű szónokot és derék papot nyert. Délben közebéd volt, melyen az ekklézsia számos tagja, s több unitárius s református lelkész vett részt. Éltették választott lelkészüket, ki írta mi is a legjobb kívánatainknak adunk e helyen kifejezést. — Egy másik beköszöntés, melyről tudósítanak, a Németh István papjelölté Alsó-Siménfalvára f. évi dec. 4-én. Itt beigtató beszédet a megjelent nagyszámú közönség előtt Barabás Lajos székelykereszturi lelkész és tanár mondott, ki után az ifju lelkész lépett a szószékbe. Beköszöntőjében a hitet és szeretetet tárgyalta, mint a keresztény lelki fegyvereit, melyekkel felkészülve jött ő is küzdeni a közönyösség ellen és harcolni Isten országáért. Beszédével és lelkesült előadásával az ifju lelkész meghódította hallgatói szívét. A beköszöntő ünnepélyt itt is ebéd követte Jakabházy Zsigmond gondnok ur vendégszerető házánál, hol Székely-Kereszturról is többen voltak jelen. Szeréncsét és kitartást kívánunk ifju barátunknak pályáján!

**A magyar létai unitárius leányegyháznak** szép ünnepélye volt f. évi nov. 27-én, a mikor a hivek áldozatkészségéből most készült új harangot adták át a használatnak. Az isteni tiszteletet Siménfalvi György aljárjai lelkész végezte, kinek ekkléziájához a leányegyház tartozik. A beszéd, mint tudósítónk írja, lelkesítő hatást gyakorolt a hivekre. Isteni tisztelet végeztével több kegyes adakozásokat és ígéretekot tettek. Intézkedés történt, hogy ezután rendes isteni tiszteletek tartassanak. E célra míg templomot építhetnének, Czakó Mihály egyik buzgó tag ajánlotta fel házáat. Virágzást kívánunk az ifju egyháznak!

**Kolozsvár** sz. kir. városában az 1880. évben megtartott népszámlálás szerint a vallásfelekezetek a következő számokat tüntették fel: Római katolikus: 5016 férfi, 5636 nő, együtt 10652; görög katolikus 2117 férfi, 2011 nő, együtt 4128; örmény katolikus 46 férfi, 40 nő, együtt 86; görög keleti 248 férfi, 185 nő, együtt 433; örmény keleti 1 férfi; ágost. ev. 617 férfi, 673 nő, együtt 1290; helvéthitű 5048 férfi, 5632 nő, együtt 10680; unitárius 486 férfi, 548 nő, együtt 1034; más keresztény 4 nő; zsidó 826 férfi, 775 nő, együtt 1601; hitfelekezet nélkül 3 férfi; keresztetetlen 4 férfi, 7 nő, együtt 11. Az összes hitfelekezeteknél férfiak száma 14.412; a nőké: 15.511. Az összes lakosság: 29.923.

**Az Egyh. képv. Tanács** a sepsi-szentgyörgyi polgári és elemi iskolák unitárius növendékeinek vallásitanításával Török Sándor köröspataki lelkészt, a brassói iskolák növendékei tanításával Kilyéni András felsőbb polg. isk. tanárt bizta meg. Fogarasban e tiszt ujjolag Lőrinczi Dezső polg. isk. tanárra ruházta, ki azt a mult évben is teljesítette.

**Gyászhirek:** Dr. Csiky Sámuel orvos és unitárius egyháztanácsos f. évi nov. 11-ikén, rövid betegség után, Kolozsvárt, 72 éves korában, jobb létre költözött. Az elhunyt egykor igen keresett szakember volt, s háza, mig neje élt, vidám társadalmi életnek volt egyik központja. Az utóbbi években egészen visszavonult, gazdaságának, melyet tudományával és kitartó

szorgalommal gyűjtött, szentelvén idejét. A veszteség egyetlen élő gyermeke Csiky Terézia szívére nehezedik a legfájóbban, kire nézve ő is egyetlen volt. Ezenkívül még közelről érinti Szentgyörgyi Imre kuriai bírót, ki elhunyt nagyobbik leányát tartotta nőül és fiait. Áldás emléken! — Sárdi Imre kövendi tanítónak meghalt Gyula nevű fia nov. 10-én, tüdővész következtében. Egyik szülői örömét veszíté el az édes atya felnevelt fiában, ki már a gimnáziumot végzendő volt, midőn a betegség tanulását félbeszakította. Legyen a hit vigasztalásul a veszteséget szenvedettnek! — **V i z o l y** Zakariás páncsovai reáliskolai tanárt, egyházunk hívét súlyos csapás találta. Forrón szerető neje Lengyel Ilona, kivel a boldogság napjait élé, 22. évében hirtelen elhunyt. Temetése nov. 4-ikén ment végbe nagy részvét közt. Legyen könnyü a hant felette! — **Néhai Koronka József** özvegye nagyajtai Mosóczy Klára nov. 20-án Székelykereszturon boldogabb létre szenderült. Sokan ismerték ez áldott nőt, ki érdemekben gazdag férjének egy félszázon keresztül volt hű és méltó társa, s az ifjuságnak anyyala. Női nagy erények ékesítették, melyekért életében tisztelt és bámult volt s poraiban áldott. Temetésén gyászoló gyermekein és unokáin kívül nagyszámu közönség volt jelen és a közrészvétet Gombos Sámuel tolmácsolta a füzetünkben fennebb közlött beszéddel. Béke porain! — **Szabó Sámuel**, a kolozsvári ev. ref. főiskola tanárát megrendítő veszteség érte. Neje Nagy Katalin dec. 14-én rohamos tüdőlob következtében a halál áldozata lett. Nemének egyik legszebb ékesége vala e nő, páratlan természet és erények tulajdonosa. Aratlan gyermekei kedély, gondos anyai szeretet, magas és igazi miveltség egyesültek benne. A veszteség kimondhatatlan. Főt. **Nagy Péter**, ev. ref. püspök imádásig szeretett gyermekét, férje és árván maradt 8 gyermeke a kipótólatatlan nőt és anyát kesergik néma, fájó szívvel. Temetésén nagy volt a részvét Kolszvár közönsége részéről, mutatva, hogy egy kitünő nő halála nemcsak egy család, hanem az egész társadalom vesztesége. Béke lengjen porai fölött!

**Helyreigazítás.** 5-ik füzetünkben a gyászhirek között említett derzsi unitárius lelkész neve nem Inczeffi József, hanem Inczeffi Dénes, az ezelőtt néhány évvel elhunyt nagyérdemű esperes fia.

#### Hátrálékosainkhoz.

Azokat a t. olvasóinkat, kik közül néhányan még két évről is hátrálékban vannak, minden tisztelettel és szeretettel kérjük, sziveskedjenek tartozásaikat haladéktalanul beküldeni, mert a Ker. Magvető szerény háztartása ily hosszas késedelmet csakis kárával szenvedhetne meg. Ezt pedig talán csak nem kívánják illető olvasóink?

#### Gondolatok Channing-től.

— Egy költemény sem oly szép, mint a keresztény élet és a ki embertársait erre ösztönzi, oly munkát végez, mely túléli a szellem minden más termékeit.

— Minden embernek saját lábán kellene állania és a társadalomban személyes tulajdonai és értéke, nem pedig külső összeköttetései szerint foglalni helyet.

— Ne félj egy embertől is, legyen az magasabb vagy alsóbb rangu,

gazdag vagy szegény, tudós vagy tudatlan. Tisztelj és szeress minden embert, de félni ne félj egytől se.

— Az igazat becsüld feljül a vakitónál, az álló napot a futó meteor-nál. Az igazság az a hatalom, mely a világot meggyőzi.

— Nem az ismeret mennyisége, hanem minősége határozza meg a szellem méltóságát.

— A vallást csak az foghatja fel, a ki maga is vallásos.

— Kevés ember ismeri még, hogy mi az ember. Ismerik ruháját, ábrázatát, vagyonát, rangját és bolondságait, külső életét, de az embert nem ismerik.

— Tanuld meg, hogy az emberi dolgokban a leghatalmasabb ügyvivő mégis a komoly tanulmány és a hallgatva érlelt gondolat.

— Építsd fel magadban az akarat erélyét, az elvnek erősségét, az érzelemnek fenségét, melyek a külső változásokkal szembeállnak, s erőt adnak mind a szerencsében, mind a balsorsban.

### *T. olvasóinkhoz!*

Midőn e füzetünkkel a „Ker. Magvető“ jelen évfolyamát bezárjuk, egyszermind meleg köszönetünket fejezzük ki azért a szives pártfogásért, melylyel a t. olvasó közönség folyóiratunkat ez évben is megajándékozta. Szeretettel kérjük fentartani továbbra is e pártfogást, hogy a tovatünő évek ne látszassanak egyebet jelezni állandó viszony-nál. Ha a multból kedves emlékek kötnek össze, ezek legyenek kölcsönösen biztos ígéretek a jövőre. — Szerencsés és boldog új esztendőt!

#### **A szerkesztőség postája.**

Koncz József urnak. Marosvásárhely. A Péchy Simonra vonatkozó igen beces adatokat örömmel vettük, de éppen füzetünk zártakor, s így közlésük a jövő füzetre kellett hogy maradjon. Köszönet szives fáradozásáért, melylyel ama reánk nézve igen nevezetes kor történetét felderíteni törekszük. Fogadja meleg üdvözetünket!

## **A R A N Y K Ö N Y V.**

### **Marosi Gergely-siremlék és alap.**

T. Szerkesztő ur!

Sz.-Keresztur, 1882. nov. 24.

Marosi Gergely siremlékének felállítása, mely f. évi junius 24—25-re volt kitűzve, de az alkalmatlan időjárás miatt el kellett hogy maradjon — nov. 7-én hajtatott végre. A sirkő a nemes porok felett a timafalvi temetőben áll. Jánosfalvi pap Darkó Sándor ur bányájából való; két és fél-méter magas, csinos és proportionalis kivitelű. Ára a felállítási költségekkel együtt 60 frt.

Marosi Gergely gymnasiumi igazgató tanárnak barátai, tanítványai, kartársai s ismerőseitől e célra gyűlt összegecske a helybeli népbankban 98 frt 31 kr-ra szaporodott. Ebből a megmaradott 38 frt 37 kr „Marosi Gergely-alap“ czimen alapítványul tétetett le a sz.-kereszturi gymnasium tanulói javára. Ehez a néhainak nője ígért 1883. januárban fizetendőleg 50 frtot. Az alapnak, a mikor 100 frt leszen, kamatja évenként a nyári vizsga végén kiadandólag, az irt célra használtatik fel. — E szerint Marosi Gergely porait őrzi egy csinos kő a temetőben, emlékéét pedig egy szerény ala-